

Az irodalompolitikai nézeteket azonban nem választhatjuk el olyan mereven egymástól, ahogy azt a könyv teszi.

Szépen elemzi azonban Komlós Aladár Reviczky prózai elbeszéléseit. Az *Apai örökségről* megállapítja, hogy »vele, egy új, igazabb valóság szemlélet vonul be a magyar regényírásba: a nagy orosz regény példáján iskolázott realizmus.« (94. l.) Egyetértünk azzal a megállapításával is, hogy prózája vetekedik verseivel (105. l.). Különösen szép, bensőséges, finom, a versek hangulatát érzékítő a költemények bemutatása. Élvezettel olvastuk.

A könyv tartalmazza végül a költő műveinek évek szerinti bibliográfiáját. A versek kronológikus összeállítása gondos.

Hasznos jelent a további Reviczky-kutatás számára. A *novellák, rajzok* felsorolásából mindössze egy marad ki: az 1886. május 21-én a *Függetlenség* című lapban közölt *A burjánék madara. Érthetetlenül hiányos azonban a cikkek jegyzéke.* Néhány adat megvilágítja ezt. A bibliográfia feltüntet összesen 113 cikket, elhagy szám szerint 45-öt. Tehát a Reviczky-cikkek mintegy harmadrészét egyszerűen mellőzi. Vannak évek, amelyekben a többség marad ki és csak egy töredék szerepel. Ilyen 1888 például. Ebből az évből 11 Reviczky-cikket tüntet fel a bibliográfia, elhagy 15-öt. A cikkek bibliográfiája tehát alapos kiegészítésre szorul.

Harsányi Zoltán

KOZOCSA SÁNDOR: A MAGYAR IRODALOM BIBLIOGRÁFIÁJA 1953.

(Budapest, Művelt Nép, 1954. — 207 l.)

Egy éve, hogy megjelent a magyar irodalom bibliográfiájának az 1953-as év termését tartalmazó kötete s ezzel ismét egy év irodalmi munkássága vált áttekinthetővé. Ezt a kötetet is, éppúgy, mint az 1945–52 közöttieket is *Kozocsa Sándor* állította össze.

Milyen e sorozat új kötete, miben tér el az előzőktől? Nézzük először *formai* szempontból.

A sorozat első részeitől az 1953-as kötet módszerben bizonyos fokig eltér. A könyves folyóirattermés rendszerezése most nagyobb feladatot jelentett, hiszen több adatot kellett feldolgozni, mint az előző két évben együttvéve. Bizonyára ez a mennyiségi növekedés készítette a bibliográfia összeállítóját arra, hogy az eddigi két fejezet helyett (általános rész; egyes írók) most háromra bontva szét az anyagot a két szokásos fejezet közé ékelje a »gyűjtemények« c. részt.

A formai szempontok előtérbe juttatásával próbálta a szerkesztő megoldani az ún. »általános rész« több száz adatának rendszerezését is. Az egyszerű betűrendi felsorolás itt már a legkülönbözőbb témájú könyveket és cikkeket sorolta volna fel, egymás után; az első fejezet négy részre osztásával azonban a tartalmi szempontok ismét nem jutottak érvényre. Külön kerültek ugyan a szerzős elméleti könyvek, a több szerzős tankönyvek, összeállítások, a szerzős — általános tartalmú — cikkek és az anonim cikkek. A négy csoporton belül azonban ismét mechanikusan érvényesül a szoros betűrend. Az egyes kérdések irodalmát (mint pl. dramaturgia stb.) az »általános részhez« készített (s a kötet végén található) Tárgymutató alapján lehet csak összeállítani.

Nem valószínű azonban, hogy az érdeklődők többsége arra lenne kíváncsi, hogy ki miről írt az 1953-as évben. A kutatók nagy része az egyes témák irodalma felől fog érdeklődni, azt szeretné tudni és látni, hogy mik voltak ennek az évnek fő problémái, mi érdekelte 1953 irodalmárait, íróit — általában, milyen volt az irodalmi élet. Erre a kérdésre csak a tárgymutató felhasználásával sikerül feleletet kapni, úgy, hogy pl. a drámai irodalom kérdéseiről huszonegy helyen kell keresni. Ehhez a »dramaturgia« kérdéseiről még külön további hét helyen találunk cikkeket, a tárgymutató tanúsága szerint, csak az első fejezetben. (A többi részhez nem készült, csak névmutató.) A tematikus felsorolás ilyenétől melőzése kárára vált a bibliográfia egészének, hiszen a kor irodalmának plasztikus bemutatása is feladata minden ilyen összeállításnak.

Szerencsésebb lett volna a formai felosztás mellőzése s az adatok tartalmi csoportosítása, mint pl. »könyvkiadás és sajtó«, »szótárak«, »irodalmi kritika« stb. az első fejezetben. Inkább az 1945–1950-es kötet nyomán kellett volna tovább lépni, annak fejezeteit kellett volna az igények növekedésének figyelembevételével kibővíteni.

A tartalmi csoportosítással aztán feleslegessé is vált volna a gyűjtemények külön kezelése, annál is inkább, mert az 1953-as kötetnek ez a fejezete indokolatlanul szakítódik ki a többi közül. Ha gyűjtemény a »Magyar irodalmi szöveggyűjtemény« 2. része, akkor miért nem gyűjtemény az »Irodalmi olvasókönyv a szakközépiskolák szá-

mára» (hiszen ez is tankönyv), vagy a »Nyelvművelésünk főbb kérdései« című cikkgyűjtemény. A »gyűjtemények« felsorolása érdektelen, ha nem a szigorú elhatárolás szerint történik, de még ebben az esetben is meggondolandó, hiszen még így sem a »milyen gyűjtemény?« szempontja szerint történik. Külső jegyek kidomborítása helyett ennek a fejezetnek az anyaga beolvadhatott volna az »általános rész« témák szerinti csoportjaiba.

Az »Irodalmi Ujság« 1955. február 19-i számában a kötet egyetlen hibájául azt rója fel, hogy »nem állott módjában a hazain kívül a külföldi, elsősorban a csehszlovákiai és romániai magyar irodalmi élet összeállítására. Ez csak részben található itt meg.«

Valóban illő lenne már eldönteni: bibliográfiai feldolgozás szempontjából hova is tartoznak ezek az alkotások. Nem akarunk ennek az elvi vitának elébe vágni, mindenestre azt megjegyezzük, hogy az összeállítás fel is sorol külföldi magyar íróktól alkotásokat meg nem is. Így például Gály Olga Pozsonyban megjelent verseskötete (»Hajnali őrsegen«) bekerült a kötetbe (91. l.), de az ugyancsak Pozsonyban megjelenő »Fáklya« című magyar nyelvű kulturális folyóiratban erről a műről megjelent bírálólat. (Szűcs Béla—Szöke József: Gály Olga első verseskötete. Fáklya, 1953. 685—687. l.) már nem. Az összeállító a folyóirat más cikkeit és tanulmányait sem dolgozta fel. Az elvi problémákat — melyeknek eldöntése a külföldi magyar értékek felsorolása szempontjából igen fontos lenne — a következetlenség oldja meg a legkevésbé.

Nem találjuk Gergely Sándor cikkét Gladkovról, Kardos László és Sötér István cikkét Majakovszkijról stb. stb. Pedig a magyar kritikai irodalom fejlődését nemcsak a magyar szerzőkről írott tanulmányokon mérhetjük le; a főleg a szovjet szerzők vizsgálatából leszűrődött tapasztalatok szolgálhatnak okulásul számos hazai kérdés megoldására. Az adatokból nem tűnik ki, hogy irodalmunk problémái sokszor azonosak a cseh vagy lengyel irodalom problémáival, hogy a Román Népköztársaságban is adnak ki magyar könyveket, hogy a »Vengrija« vagy a »Bollettino Ungherese« számos értékes irodalmi tanulmányt közöl. (Hogy csak egyet említsék: Vészi Endre: József Attila. Vengrija, 1953. január; 2. évf. 1. sz. 16. l.)

Sokszor előkerült már ez a szó: merev formai szempont. Sajnos, ez a merev formai szempont uralkodik a kötet harmadik részében, az »egyes írók« fejezetében is. Ebben csak a magyar írókat sorolja fel a szerkesztő, bátrémben, akár önálló, akár róluk szóló írásokról van szó. Így történhetik meg, hogy pl. a »Sötér István« címszónál csak egy róla

szóló kis cikket találunk (155. l.), mert Sötér Eötvös-könyve nem »szépirodalmi« alkotás, s az csak Eötvös neve alatt található. Sötér 1953-as munkásságát a névmutató bővös utaló-számai alapján tekinthetnők csak át (míg az első fejezetben a *kritikai* cikkek a *szerző* neve alatt találhatók meg!) Ez a formalisztikus szemlélet — merev alkalmazásban — Móricz Virág könyvét is (»Apám regénye«) csupán a »Móricz Zsigmond« címszó alatt említi meg (137. l.), pedig ennek az életrajznak szépirodalmi értékét a kritika külön is kiemelte. Móricz Virág, mint szépirodalmi, nem is szerepel a felsorolásban. Ugyanakkor szerepel azonban az »egyes írók« között *Gózon Gyula* (95. l.), akiről — jubileumán — három cikk is megemlékezik, s akit érdemei legteljesebb elismerései mellett sem kiálthatunk ki íróvá. Ugyanez a helyzet *Rózsahegy* Kálmánnal (152. l.) és *Pártos Erzsével* is (144. l.)

A kötet beosztásának vizsgálatánál nyilvánvalóvá válik, hogy egy év sokoldalú és igen bő irodalmi anyagát sem lehet már a mechanikus besorolással és a cikkek, könyvek tartalmát mellőző szempontok szerint egy kötetben használhatóan elhelyezni. Rögtön felmerül a kérdés: mi lenne akkor a helyes megoldás?

Az előbb elmondottak is utaltak már a tartalom szerinti felosztás szükségességére, főleg az »általános részben«. Ez a módszer minden bizonnyal több nehézséget jelent a bibliográfia összeállításában munkáinál; határozott állásfoglalást követel fontos elvi és irodalompolitikai kérdésekben. Ha azonban a bibliográfia összeállítójának sikerül olyan tematikus felosztást létrehozni, (kidolgozásában az irodalomtörténészek minden bizonnyal felesívesen nyújtanának segítséget), amely felelőssé tenné a formai szempontok mögé húzódást és az évi termés igazi rendszerezését eredményezné, az éves irodalmi bibliográfiák használhatósága nagymértékben megnőne.

A »használhatóság elve« nemcsak az anyag elrendezésében, de a nyomtatás technikájában is kell, hogy érvényesüljön. Hadd említsük meg — hiszen sokszor néhány »apró« kellemetlenség is igen bántó lehet —, hogy a betűtípusok megválasztása is emelheti vagy ronthatja egy ilyen természetű összeállítás értékét. Azt a helyes szerkesztői elvet például, hogy az egyes művekről szóló irodalom rögtön a tárgyalat mű után következik, szinte pontosan keresztülhúzza az »ismertette« és »hozzászólás« szavak nagybetűs szedése. Ezzel szorosan egybetartozó anyag válik ketté. A papír jobb kihasználásával, jobb technikával bizonyára használhatóbb lenne a kötet.

Végezetül említsük meg, hogy — bármennyire is indokolt egy ilyen munka

mielőbbi elvégzése — a sürgősség nem lehet olyan fontos szempont, hogy az egyes adatok megbízhatóságát lerontsa. A jövő kutatóinak bizonyára nehezebb lesz a betűjelek feloldása, mint az összeállítónak lett volna (a szerkesztőségek telefonon is felvilágosítást adtak volna. Így könnyen fel lehetett volna oldani a számos monogram legelőbbjét, mint pl. D. L. = Dallos László (193. l.), r. p. = Radó Polikárp (36. l.), Z. V. = Zolnay Vilmos (123. l.), P. P. = Pándi Pál (147. l.). — és így tovább.) Vincze László cikkének pontos címe: »Tessedik Sámuel élete és pedagógiai munkássága (1749–1820).« Ez lényeges különbség. A »Hét fiatal költő« közül *Simai* nem János, hanem *Mihály* (46. l.) és azonos a 153. lapon található

Simaival. »A dolgozók bírálata segíti az írók munkáját« című szerkesztőségi cikk (45. l.) a Lődi-vita zárócikke volt, ezért oda is kellett volna beosztani (125. l.), hiszen itt, az »általános részben« értelmetlen.

A magyar irodalom bibliográfiája nem tartalmazhat ilyen hibákat és elírásokat. Az 1953-as kötet fentebbi rövid elemzése is azt mutatja, milyen sok nehézséget kell még leküzdeni a kötet szerkesztőjének, hogy az oly fontos sorozat további részei jobban betölthessék hivatásukat. Többoldalú vita sem lenne eredménytelen, hiszen az irodalmi bibliográfiák ügye az egész irodalmi életet érdeklő kérdés.

Szabó György

ВЛИЯНИЕ БАЛИНТА БАЛАШШИ НА ПОТОМСТВО

Ш. Эккхардт

Несмотря на то, что любовные стихотворения великого венгерского поэта не появились в печати до новейших времен, когда они обнаружены, можно проследить большое пленительное влияние, оказанное им на его современников и более поздние поколения. В очерке указывается на таких поэтов, о которых до сих пор едва ли предполагалось, что находились под его влиянием. Таковыми являются великий эпический поэт Зриньи, заимствовавший свои поэтические метафоры у него, и придворный стихотворец с барочными вкусами Дьёндёши, подражавший его гуманистическим оборотам. Настроением ссылки в стихах Б. Балашши вдохновлялся наместник венгерского короля Иштван Иллешази, когда во время скитания он написал свое прекрасное стихотворение, автор которого нам доселе был неизвестен. Из этого стихотворения и нескольких других сложилось меланхолическое настроение народного стихотворения, известного по строфе, начинающейся словами: «После осенней росы...»

ИЛЛЮСТРИРОВАННАЯ КОПИЯ ЙОЖЕФА ЙОКАИ ДВУХ ПЬЕС ЧОКОНАИ

Б. Варга

В наследстве друга Петефи, редактора журнала «Хазанк» (Hazánk [Наша Родина]), дьёрского врача Пала Ковача (1808—1886) была обнаружена рукопись двух пьес Михая Чоконאי Витез с неизвестными до сих пор пассажами и вариантами. Судя по почерку, заглавной странице и иллюстрациям, можно считать несомненным, что текст был копирован Йожефом Йокаи, отцом великого венгерского романиста, к концу первого десятилетия XIX века, несколько лет после смерти Чоконאי.

ЛИТЕРАТУРНЫЕ ВЗГЛЯДЫ ЛАЙОША ТОЛЬНАИ

Г. Гергей

Романист Лайош Тольнаи был одним из значительных представителей венгерской литературы XIX века. В настоящей статье Тольнаи обсуждается как писатель этюдов. Из них видно, что он последовательно боролся против официальной литературы, против так называемой литературной партии Деака. В своей борьбе он старался опираться на идейное наследство 1848 года. Тольнаи — автор этюдов — дает верную картину всеобщего положения и особенно положения литературы своей эпохи. Он страстно критикует недостатки общественной и литературной жизни тех времен. В данной статье подвергаются анализу также и эстетические взгляды Тольнаи. Подробно изложены в первую очередь его взгляды на вопрос реализма.

МЕЛКИЕ СООБЩЕНИЯ

Добошиш, Л., Французский журнал Циммервальдской левой группы об антивоенной венгерской поэзии.

Швейцарский французский журнал Демэн (Demain), выходивший от 1916 г. до 1918 г., был проповедником принятых на Циммервальдской конференции принципов и рупором самых значительных умственных и революционных сил, борющихся против войны. В выпуске от 1916 года этого журнала «первый венгерский футуристический поэт» Адам Ловаг писал пространный очерк об антивоенных проявлениях в современной венгерской поэзии. В рамках этой статьи вышли в свет впервые во французском переводе

произведения Эндре Ади, Дьюлы Юхаса, Дежё Костоланьи и других венгерских поэтов. — Несколько месяцев спустя другой швейцарский французский журнал *Le plus grand monde*, являвшийся тоже пацифистическим но менее последовательно антивоенный, напечатывал во французском переводе произведения и других венгерских поэтов, в первую очередь «Михая Бабитш».

Штолл, Б., Сообщения.

Киши, К., О числе стихов поэмы
(Осада Сигетвара).

Киши, Ш., Современное сведение о действии появления Лудаш Матьи.
Документация.

ДОКУМЕНТАЦИЯ

Ласло, Й., Бумаги к истории связанных со смертью Вёрёшмарти событий.

Винце, Г., Статья Ади о годовщине Чоконаи в 1905 году.

Фалленбюхль, Э., Письма Морица к Зольтану Амбруш.

ОБЗОР

Саудер, Й., Янош Хорват: Карой Кишфалуди и его друзья-писатели.

Кардош, Л., Монография Аладара Комлош о Вайде.

Варга, Й., Оскар Геллерт: Мои сверстники.

Харшаньи, Э., Аладар Комлош: Дьюла Ревецки

Сабо, Дь., Библиография венгерской литературы, 1953.

BÁLINT BALASSIS NACHLEBEN

S. Eckhardt

Trotzdem die Liebesgedichte des grossen ungarischen Poeten bis zu ihrer Entdeckung in der neuesten Zeit nie im Druck erschienen sind, kann man den grossen Zauber verfolgen, den sie auf die gleichzeitige Umgebung und die späteren Generationen ausgeübt haben. In dieser Abhandlung wird auf Dichter hingewiesen, von denen man bisher nicht gehört hat, dass sie unter dem Einfluss Bálint Balassis standen: so z. B. auf Zrínyi, den grossen Epiker, der seine poetischen Bilder, und auf Gyöngyösi, den Hofdichter mit Barockgeschmack, der seine humanistischen Kunstgriffe nachahmte. Die Stimmung der Verbannung entnahm István Illésházy, der spätere Palatin, aus den Gedichten Bálint Balassis, als er während seines Herumirrens den schönen Vers schrieb, dessen Verfasser uns bisher unbekannt war. Aus diesem Gedicht und mehreren anderen Liedern gestaltete sich dann die schwermütige Stimmung des durch die mit den Worten »Őszi harmat után« (Nach Herbsttau) beginnende Strophe allgemein bekannten Volksliedes.

JÓZSEF JÓKAYS ILLUSTRIERTE KOPIEN ZU ZWEI SCHAUSPIELEN VON CSOKONAI

B. Vargha

Aus dem Erbe des Győrer Arztes Pál Kovács, des Freundes des Dichters Petőfi und Redakteurs der Zeitschrift »Hazánk« (Die Heimat) (1808—1886), kam ein handgeschriebener Band zum Vorschein, der zwei Schauspiele von Mihály Csokonai Vitéz mit bisher unbekanntem Textteilen und Varianten enthält. Auf Grund der Schreibweise, des Titelblatts und der Illustrationen des gefundenen Manuskripts steht es ausser Zweifel, dass es von József Jókay, dem Vater des grossen Schriftstellers, am Ende des ersten Jahrzehnts des XIX. Jahrhunderts, einige Jahre nach dem Tode Csokonais, kopiert wurde.

LAJOS TOLNAI UND SEINE ANSCHAUUNGEN ÜBER DIE LITERATUR

G. Gergely

Der Romancier Lajos Tolnai ist einer der bedeutendsten Vertreter der ungarischen Literatur des 19. Jahrhunderts. Die vorliegende Abhandlung zeigt Tolnai als Essayisten. Auch aus seinen Einzelstudien lernen wir Tolnais Kampf gegen die offizielle Literatur, die sogenannte literarische Partei Deáks kennen. In seinem Kampf ist er bestrebt, sich auf die Ideen des Jahres 1848 zu stützen. An Hand seiner Studien gibt Tolnai ein wirklichkeitstreues Bild über die allgemeine Lage seiner Zeit und besonders über den Stand der Literatur. Leidenschaftlich kritisiert er die Unzulänglichkeiten des gesellschaftlichen und des literarischen Lebens. Die vorliegende Abhandlung unterzieht auch seine ästhetischen Prinzipien einer Analyse; vor allem seine Anschauungen über den Realismus werden eingehend besprochen.

KLEINERE MITTEILUNGEN

Dobossy, L.: Die französischsprachige Zeitschrift der Zimmerwalder über die ungarische Antikriegsdichtung. (1916).

Die schweizerisch-französische Zeitschrift »Demain«, die von 1916—1918 erschienen ist, war der Verkünder der von der Zimmerwalder Konferenz angenommenen Prinzipien und das Sprachrohr der bedeutendsten geistigen und revolutionären Kräfte, die gegen den Krieg auftraten. Ádám Lovag, »der erste ungarische futuristische Dichter«, veröffentlichte im Jahre

1916 eine ausführliche Studie über die Manifestation der modernen ungarischen Antikriegsdichtung. Im Rahmen dieser Studie erschienen die Werke von Endre Ady, Gyula Juhász, Dezső Kosztolányi und anderer ungarischer Dichter zum erstenmal in französischer Übersetzung.

Einige Monate später publizierte die ebenfalls pazifistische, doch weniger konsequent gegen den Krieg auftretende schweizerisch-französische Zeitschrift *«Le plus grand monde»* andere ungarische Dichter, vor allem Mihály Babits, in französischer Sprache.

Stoll, B. : Notizen.

Kiss, K. : Über die Anzahl der Strophen im Poem »Szigeti Veszedelem« (Die Belagerung von Szigetvár)

Kiss, S. : Ein zeitgenössischer Beitrag über die Wirkung bei der Erscheinung des »Ludas Matyi«

ARCHIV

László, J. : Schriften zu Begebnissen im Zusammenhang mit dem Tod von Vörösmarty

Vincze, G. : Ein Artikel von Ady zum Csokonai-Gedenktage im Jahre 1905.

Fallenbüchl, Z. : Móricz' Briefe an Zoltán Ambrus.

BESPRECHUNGEN

Szauer, J. : János Horváth: Károly Kisfaludy und seine Schriftstellerfreunde.

Kardos, L. : Monographie von Aladár Komlós über Vajda.

Varga, J. : Oszkár Gellért: Meine Zeitgenossen.

Harsányi, Z. : Aladár Komlós: Gyula Reviczky.

Szabó, Gy. : Bibliographie der ungarischen Literatur, 1953.

LES RÉPERCUSSIONS LITTÉRAIRES DE L'OEUVRE DE BÁLINT BALASSI

S. Eckhardt

Bien que les poèmes d'amour du grand poète hongrois n'aient été publiés qu'à l'époque récente où ils furent découverts, on peut suivre les traces du grand charme qu'ils exerçaient sur les poètes contemporains et sur la postérité. L'influence de Balassi se fait sentir dans l'œuvre d'un nombre de poètes hongrois, dont on ne supposait guère d'avoir été inspirés par lui, comme, par exemple, le grand poète épique hongrois Zrínyi qui puisa dans les poèmes de Balassi ses images poétiques, le poète de Cour Gyöngyösi de goût baroque qui imita ses manœuvres humanistes. L'atmosphère d'exil dans les poèmes de Bálint Balassi fut perçu par István Illésházy, qui, plus tard, devint palatin. Celui-ci, au cours des années d'exil, inspiré par cet atmosphère, écrivit son poème dont l'auteur n'était pas connu jusqu'à présent. Ce poème, ensemble avec d'autres chansons, donnèrent naissance à l'atmosphère mélancolique de la chanson populaire connue de sa strophe «Après la rosée d'automne...»

COPIES DE DEUX PIÈCES DE THÉÂTRE DE CSOKONAI, ILLUSTRÉES PAR JÓZSEF JÓKAY

B. Vargha

Dans l'héritage de Pál Kovács, médecin de Győr (1808—1886), l'ami de Petöfi et rédacteur de la périodique «Hazánk» (Notre Patrie), fut trouvé un manuscrit contenant deux pièces de théâtre de Mihály Csokonai Vitéz avec des passages et variantes inconnus jusqu'à présent. La manière d'écrire, la page portant le titre ainsi que les illustrations du manuscrit récemment trouvé permettent de conclure avec certitude que le manuscrit fut copié par le père du grand romancier hongrois, par József Jókay, à la fin de la première décennie du XIX^{ème} siècle, quelques années après la mort de Csokonai.

LES OPINIONS DE LAJOS TOLNAI SUR LA LITTÉRATURE

G. Gergely

Le romancier Lajos Tolnai était un représentant important de la littérature hongroise du XIX^e siècle. L'étude dont nous nous occupons présente Tolnai en sa qualité d'essayiste. Ses essais portent témoignage du fait qu'il a livré une campagne conséquente contre la littérature officielle, contre celle du parti Deák. Dans sa lutte, il s'est inspiré des idées de l'année 1848. Tolnai, comme essayiste, donne une description fidèle de la situation générale de l'époque, surtout en ce qui concerne le terrain de la littérature. Il exerce une critique passionnée sur les insuffisances se manifestant dans la vie sociale et littéraire. La présente étude analyse également les principes esthétiques de Tolnai ; en premier lieu, ce sont ses opinions au sujet du réalisme qui sont expliquées d'une façon détaillée.

COMMUNICATIONS BRÈVES

Dobossy, L. : Revue en français, publiée par les zimmerwaldiens, au sujet de la poésie hongroise contre la guerre. (1916).

Le périodique suisse «Demain», qui a paru de 1916 jusqu'à 1918, diffusait les principes adoptés à la conférence de Zimmerwald et publiait les articles des plus éminents représentants des forces spirituelles et révolutionnaires en lutte contre la guerre. En 1916, ce périodique publia un essai du «premier poète futuriste hongrois» Ádám Lovag sur la prise de position

des poètes hongrois contemporains contre la guerre. C'est dans les cadres de cette étude que furent publiées, pour la première fois en traduction française, des œuvres de Endre Ady, Gyula Juhász, Dezső Kosztolányi et d'autres poètes hongrois.

Quelques mois plus tard, un autre périodique suisse «Le plus grand monde», pacifiste également mais moins conséquent dans son attitude hostile à la guerre, publia en traduction française des œuvres d'autres poètes hongrois, en premier lieu des poésies de Mihály Babits.

Stoll, B. : Données diverses.

K. Kiss : Le nombre des strophes dans le poème «Szigeti Veszedelem» (Le siège de Szigetvár).

Kiss, S. : Un renseignement contemporain concernant l'effet produit par la publication de «Ludas Matyi».

ARCHIVES

László, J. : Documents concernant l'histoire des événements relatifs à la mort de Vörösmarty.

Vincze, G. : Un article par Ady concernant l'anniversaire Csokonai en 1905.

Fallenbüchl, Z. : Lettres de Móricz adressées à Z. Ambrus.

REVUE

Szaunder, J. : János Horváth : Károly Kisfaludy et ses amis littéraires.

Kardos, L. : Monographie sur Vajda, par Aladár Komlós.

Varga, J. : Oszkár Gellért : Mes contemporains.

Harsányi, Z. : Aladár Komlós : Gyula Reviczky.

Szabó, Gy. : Bibliographie de la littérature hongroise, 1953.

A kiadásért felelős: az Akadémiai Kiadó igazgatója.

Műszaki felelős: Szöllősy Károly

A kézirat beérkezett: 1955. IX. 25. — Példányszám: 800. Terjedelem: 8³/₄ (A/5) ív

Akadémiai Nyomda, Gerlóczy u. 2. — 37582/55 — Felelős vezető: ifj. Puskás Ferenc

TARTALOM

| | |
|--|-----|
| <i>Eckhardt Sándor</i> : Balassi Bálint utóélete | 407 |
| <i>Vargha Balázs</i> : Jókay József illusztrált másolata Csokonai két színdarabjáról | 428 |
| <i>Gergely Gergely</i> : Tolnai Lajos irodalmi nézetei kritikai munkássága alapján | 436 |

Kisebb Közlemények

| | |
|--|-----|
| <i>Dobossy László</i> : A zimmerwaldisták francia nyelvű folyóirata a háborúellenes magyar költészetéről, 1916-ban | 458 |
| <i>Stoll Béla</i> : Adatok | 461 |
| <i>Kiss Kornél</i> : A Szigeti Veszedelem versszakainak számáról | 464 |
| <i>Kiss Sándor</i> : Egy egykorú adat Ludas Matyi megjelenésének hatásáról..... | 465 |

Adattár

| | |
|---|-----|
| <i>László József</i> : Iratok a Vörösmarty halálával kapcsolatos események történetéhez.... | 466 |
| <i>Vincze Géza</i> : Ady Endre cikke az 1905-ös Csokonai »ünnepségekről« | 473 |
| <i>Fallenbüchl Zoltán</i> : Móricz Zsigmond Ambrus Zoltánhoz írt levelei | 474 |
| <i>Fahidy József</i> : Egy József Attila verskézirat | 476 |

Szemle

| | |
|---|-----|
| <i>Szauder József</i> : Horváth János: Kisfaludy Károly és íróbarátai | 478 |
| <i>Kardos László</i> : Komlós Aladár Vajda monográfiája | 481 |
| <i>Varga József</i> : Gellért Oszkár két könyve a kortársairól | 487 |
| <i>Harsányi Zoltán</i> : Komlós Aladár: Reviczky Gyula | 493 |
| <i>Szabó György</i> : A magyar irodalom bibliográfiája, 1953. | 496 |
| * | |
| egennyelvű tartalommutató | 499 |

Ára: 12,— Ft

Előfizetés egy évre 40,— Ft

A szerkesztőségnek beküldött és a következő számokban megjelenő írások:

I. Régi magyar irodalom

Korompay Bertalan: Adalékok és jegyzetek a Toldi-mondáéhoz.

Koltay-Kastner Jenő: A Königsbergi Töredék kérdéséhez.

Busa Margit: Egy ismeretlen színjáték.

Benda Kálmán: Alvinczi Péter kassai prédikátor történeti feljegyzései.

Wittman Tibor: A polgári irányú magyar kultúra egyik úttörő alkotása: az Europica varietas.

íj. Horváth János: Legrégibb magyarországi latin verses emlékeink.

Hankiss János: Zrínyi az opera bölcsőjénél.

V. Kovács Sándor: Garázda Péter.

Csonkás Mihály: Adatok egy vitézi énekünk hőseinek életéből.

Angyal Endre: Rimay János és Segner András.

II. Felvilágosodás és reformkor

Pukánszky Kádár Jolán: Csokonai Doctorandusa.

Segesváry Viktor: Zilai Sámuel levelei Ráday Gedeonhoz.

Kókay György: A bécsi Magyar Hírmondó története.

Németh Balázs: Batsányi három levele Ráday Gedeonhoz.

Scheiber Sándor: Adatok Arany János ifjúkori olvasmányaihoz.

Scheiber Sándor: Arany János németnyelvű tankönyvbírálatára.

Rózsa György: Kazinczy Ferenc a művészetben.

Mályusz Elemérné: Polgári-forradalmi eszmék és az első magyar szintársulat műsora.

III. A XIX. század második fele és a XX. század irodalma

Dezsényi Béla: Kossuth publicisztikai munkássága az emigrációban.

Vincze Géza: Ady Reviczkyről.

Bisztray Gyula: Babits fogarasi ével.

Pásztor József: Két Juhász Gyula kézirat.

Kiss Ferenc: József Attila verselése.

Szücs Éva: Három elfelejtett Ady-vers.

Ungár Ivett: Halász Gábor.